

Az ASP gazdasági hatásai

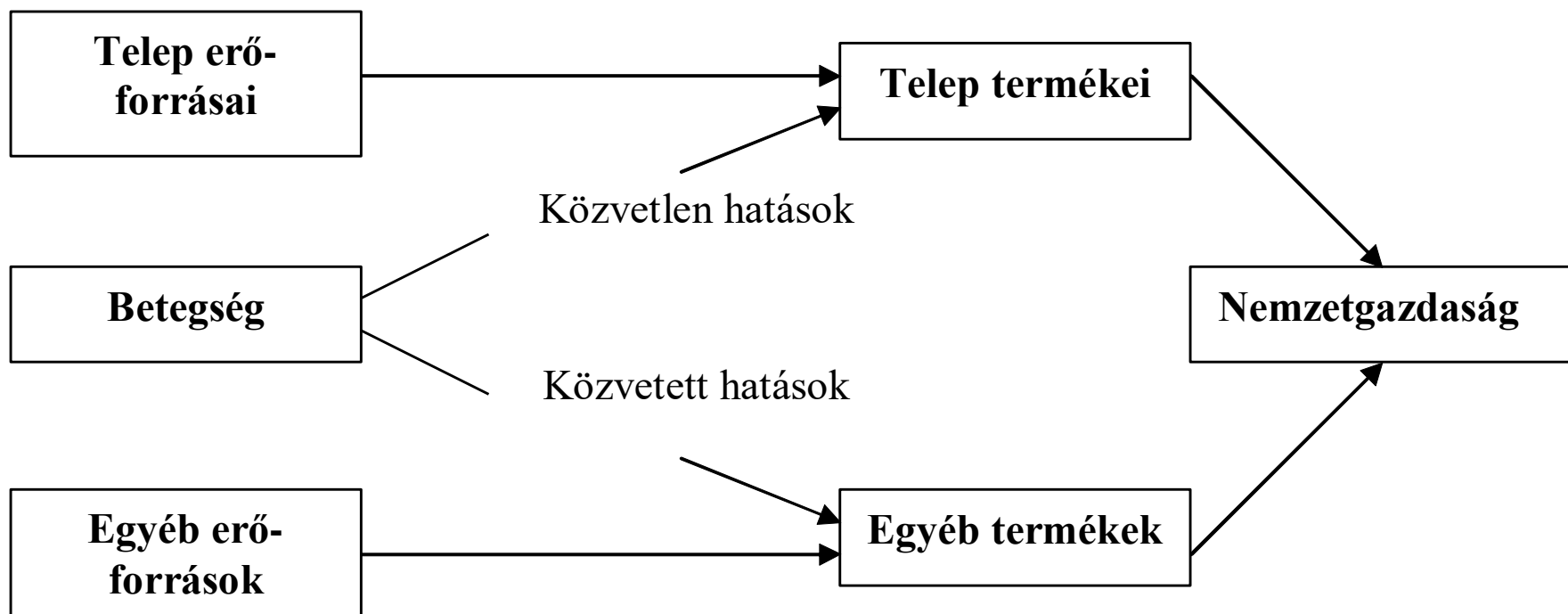
A hazai vadegészségügy és vadgazdálkodás aktuális kérdései c. konferencia

Budapest, 2018. március 20.

dr. Ózsvári László
tanszékvezető egyetemi docens

Törvényszéki Állatorvostani, Jogi és Gazdaságtudományi Tanszék
Állatorvostudományi Egyetem Budapest

Az állatbetegségek hatása szélesebb ökonómiai megközelítésben

ASP által okozott gazdasági problémák, károk

- **Közvetett károk:**
 - Kereskedelmi korlátozások Magyarországgal szemben (élősertés, sertéshús, húskészítmény):
 - Európai Unión kívüli országok
 - EU-n belül
- **Termelői (közvetlen) károk:**
 - Fertőzött állomány leölése
 - Árcsökkenésből eredő károk
 - Üresen állásból eredő károk

Kereskedelmi korlátozások Európai Unión kívüli országokban

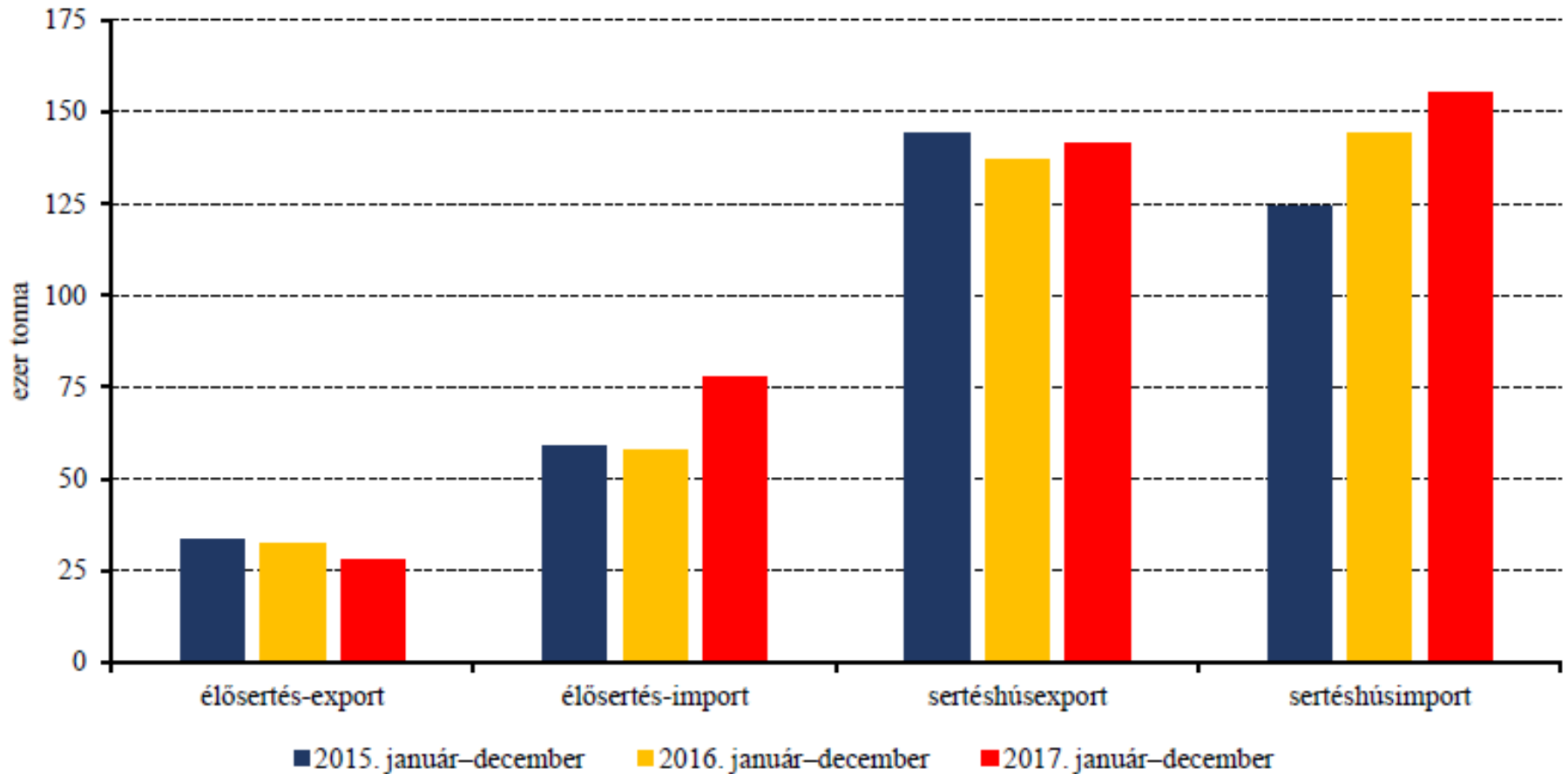
- **Importkorlátozások:** élősertés, sertéshús és húskészítményekre Magyarországról
- **Regionalizáció:** OIE szárazföldi állatokra vonatkozó kódexének előírásai szerint kereskedelmi tilalmak csak a korlátozások alá eső területekre
- **Korlátozások feloldása:** 3 hónappal az utolsó érintett létesítmény fertőtlenítését követően az ASP házisertésben történő előfordulása után
- **Tapasztalat:** egyes 3. országok (pl. Oroszország, Kína, Japán, Thaiföld) nem alkalmazzák:
 - a regionalizációt (ország teljes területe korlátozása alá esik)
 - késve vagy egyáltalán nem oldják fel a korlátozást

Kereskedelmi korlátozások az Európai Unión belül

- ***Regionalizáció:*** az állat-egészségügyi korlátozások alá nem eső területekről élősertés, sertéshús és húskészítmények a járványügyi előírások és időkorlátok betartása mellett az EU más régióiba továbbra is szállítható
- ***Korlátozások feloldása:*** 3 hónappal az utolsó érintett létesítmény fertőtlenítését követően az ASP házisertésben történő előfordulása után

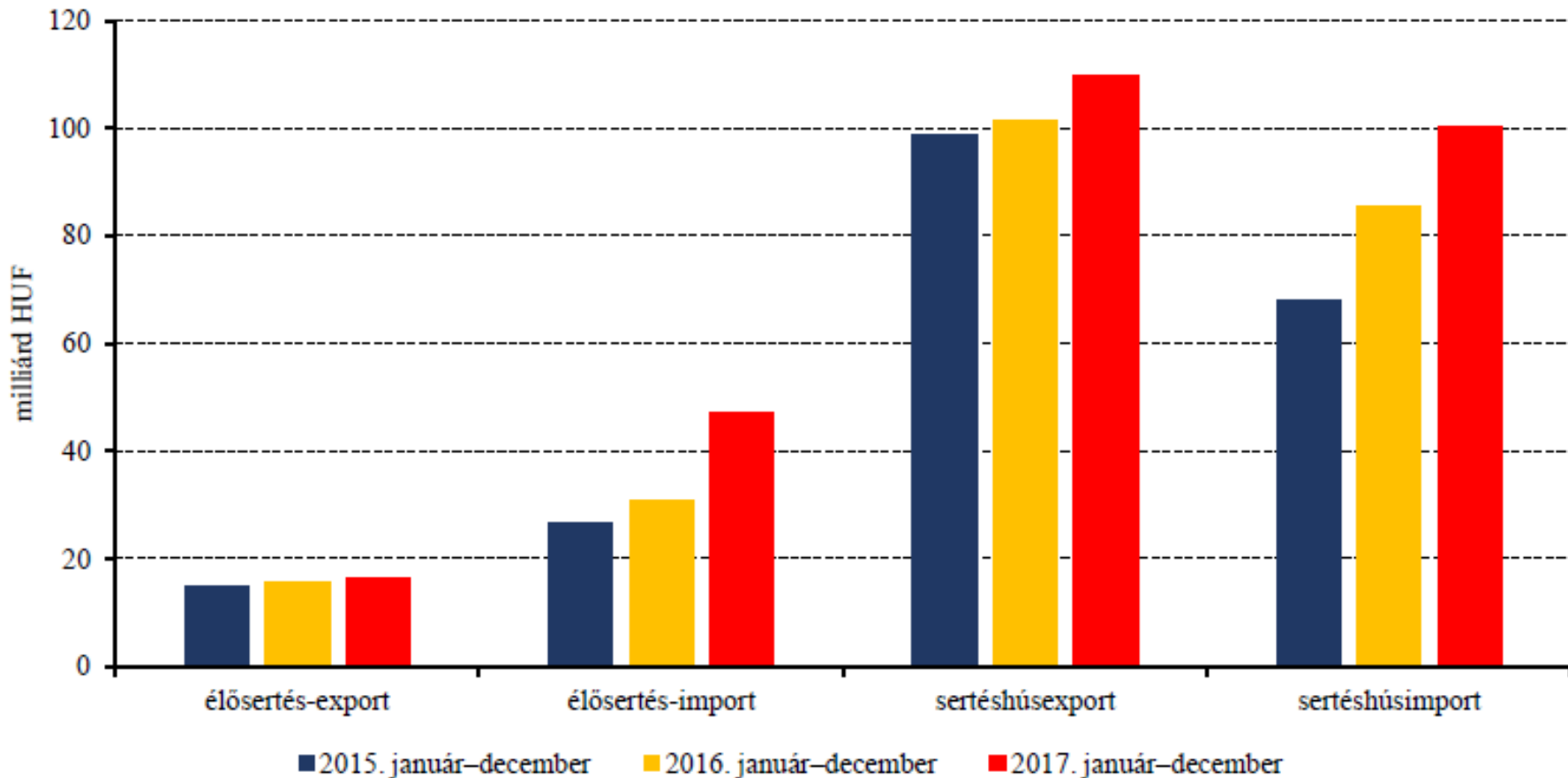
Az élő sertés és sertéshús külkereskedelmének mennyisége Magyarországon

Forrás: KSH, 2018.

Az élő sertés és sertéshús külkereskedelmének értéke Magyarországon

Forrás: KSH, 2018.

Járványelfojtó intézkedések

- **ASP gyanú a sertéstelepen:**
 - Hatósági megfigyelés, forgalmi korlátozás
 - Mintavétel
 - Kontaktgazdaságok!
- **ASP hatósági megállapítása:**
 - Helyi zárlat
 - Állatok leölése
 - Hullák, állati eredetű melléktermékek, betegség közvetítő anyagok ártalmatlanítása
 - Szigorított fertőtlenítés
 - Újratelepítés fertőtlenítés után 40 nappal
 - 45 nap elteltével laboratóriumi vizsgálat

Korlátozás alá eső területek

- **Védőkörzet (3 km) és megfigyelési körzet (10 km):**
 - Állatok nyilvántartásba vétele
 - Laboratóriumi vizsgálatokhoz mintavétel
 - Sertés nem szállítható el, oda nem szállítható be
 - Más fajú állat mozgása is tiltott (megfigyelési körzetben első 7 nap)!
 - Védőkörzet nem fertőzött gazdaságból 40 napi megfigyelés után, megfigyelési körzetben 30 nap után azonnali levágásra előzetes vizsgálat után és a hús hőkezelése
 - Beszállítás azonnali vágásra külön engedéllyel
 - Betegség megszűntté nyilvánítása: utolsó helyi zárlat megszűntét követő 40 nap

ASP vaddisznóban – Fertőzött terület

Az ország olyan járványtanilag összefüggő területe, ahol az afrikai sertéspestist vaddisznókban egy vagy több alkalommal megállapították, és ezt követően igazgatási intézkedések történtek:

- Minden kilőtt, elhullott vaddisznó vizsgálata
- Vaddisznó társasvadászat megyei főállatorvos előzetes engedélyével
- Vadfarm, vadaskert kettős kerítéssel
- Házi és vadsertés nem érintkezhet

Társas vaddisznó vadászat során kilőtt vaddisznók vadhűtő kamrában

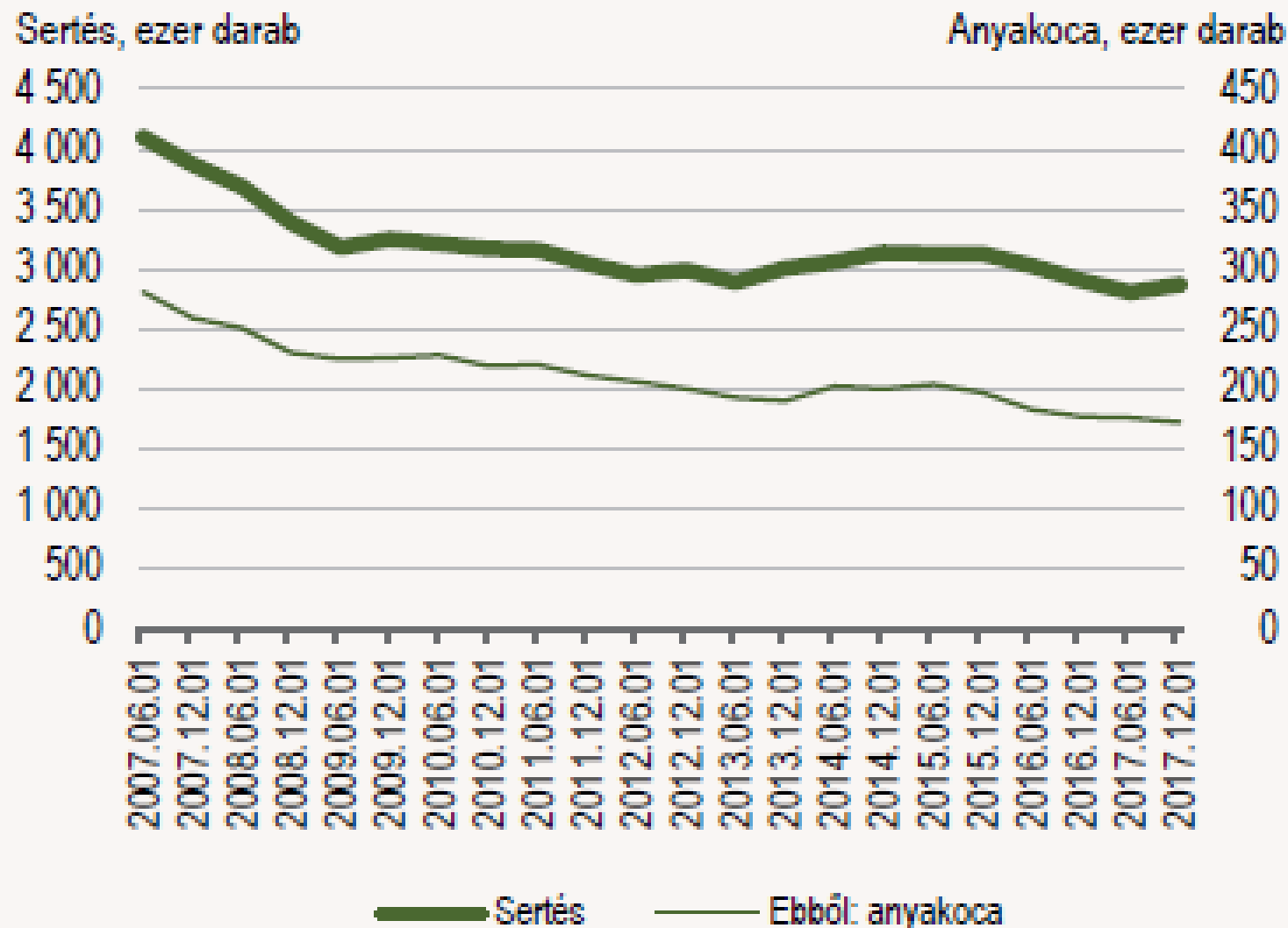

Termelői károk

- **Fertőzött állomány leölése (kontaktgazdaságok!):**
 - Állatok forgalmi értéke
- **Árcsökkenésből eredő károk:**
 - Export visszaesése miatt belső piacon túlkínálat alakul ki, ami árcsökkenéshez vezet
 - Vaddisznóhús is!
- **Üresen állásból eredő károk:**
 - Védőkörzetből (3 km) és megfigyelési körzetből (10 km) állat nem szállítható el, oda nem szállítható be
 - Telepek üresen állása és az állatok túltartása miatt károk
 - Elmaradt haszonért nem jár kártalanítás!
 - Állatvédelem!

A sertés- és anyakoca állomány alakulása (2017. dec. 1.)

Forrás: KSH, 2018.

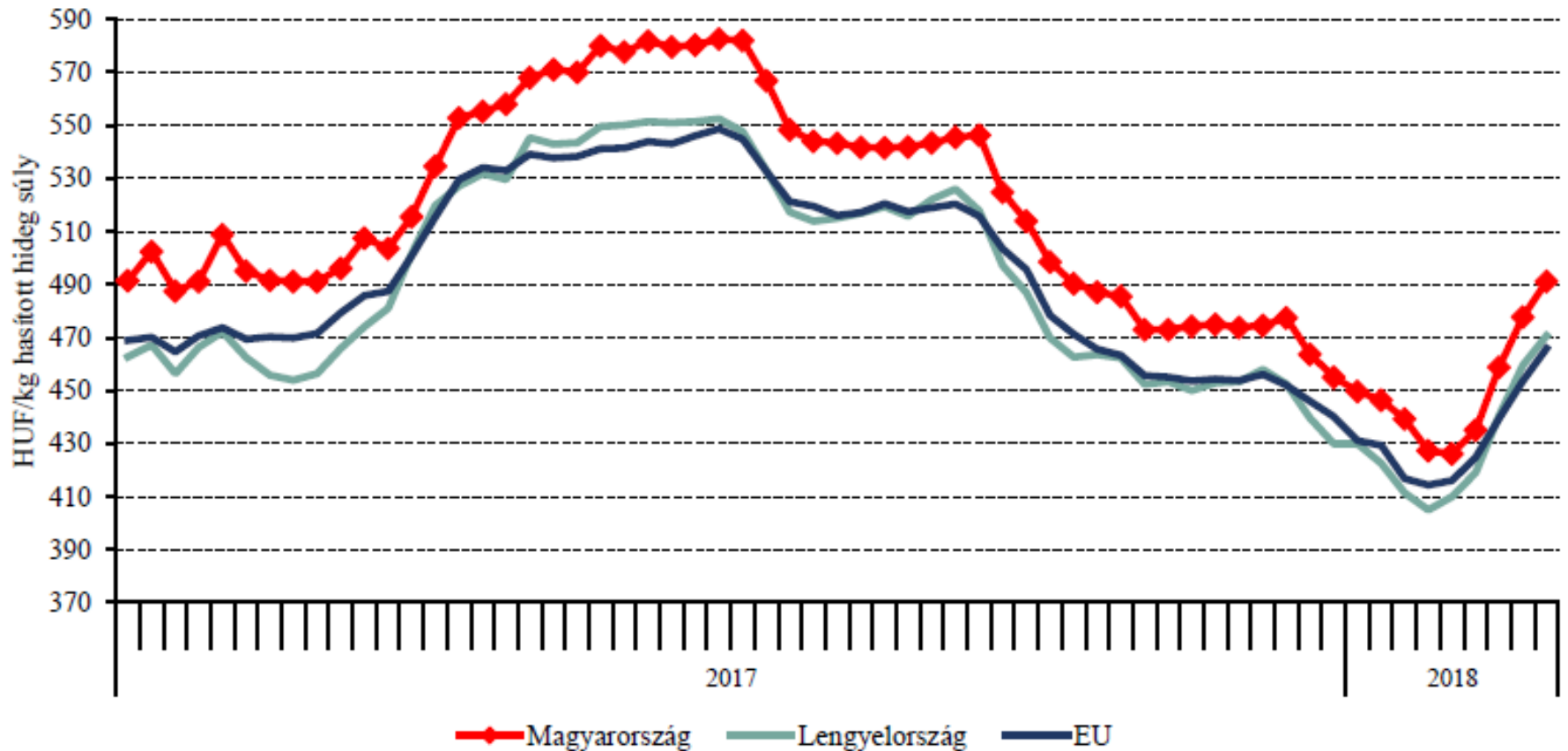

Árcsökkenésből eredő károk

- Export visszaesése miatt belső piacon túlkínálat alakul ki, ami árcsökkenéshez vezet
- Lengyelországban az ASP 2015-ös kitörése után 12%-os árcsökkenés volt, majd konszolidáció egy alacsonyabb árszinten
- A sertésállomány is várhatóan csökken és így a vágóállat-termelés volumene is megcsappan (Lengyelországban ez 2015-ben 6%-os volt)

A vágósertés („E” minőségi kategória) heti vágóhídi belépési ára az EU néhány tagországában (2017-18)

Forrás: KSH, 2018.

Üresen állásból eredő károk

- Védő- és megfigyelési körzetben a sertések ki- és beszállítása nem engedélyezett
- Emiatt a termelés szüneteltetése
- Üresen állási kár mértéke:
 - üzem állandó költségei + elmaradt jövedelem
- Fertőzött területen, zárterű vaddisznótartás esetén is felmerülhetnek ilyen károk kisebb mértékben

Kártalanítás

- **Nemzeti forrás:**

- Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló **2008. évi XLVI. törvény**
- Az egyes állat-járványügyi intézkedésekről és az azokkal összefüggő állami kártalanításról szóló **74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet**
- **Vadon élő állatokért kártalanítás:**

- engedéllyel befogott, legalább 6 hónapja zárt körülmények között tartott vagy tenyésztett (vadaskert, vadaspark, vadfarm, volier), valamint a diagnosztikai célból kilőtt és védett állatok esetén,
- az állat (anyag, eszköz, tárgy, élelmiszer vagy takarmány) káreseménykori forgalmi értéke megállapításának alapja a felvásárló szervezet által számlával igazolt, a káresemény időszakában alkalmazott felvásárlási ár lehet.

- **Uniós források** (pl. vészhelyzeti támogatás)

Összefoglalás

- Az ASP magyarországi megjelenése rendkívül komoly gazdasági kárt jelentene!
- Járványvédelmi megelőző intézkedések fontossága!
- A korai felismerése és gyors elfojtása érdekében hozott intézkedések eredménye attól függ, hogy a sertéstartók és vadászok eleget tesznek-e a bejelentési kötelezettségüknek.

Köszönöm a figyelmet!